

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 08 kwietnia 2025 r.
znak sprawy: WPR.wrg.058.1.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 8651 w sprawie utrudnień dla związków sakramentalnych przy przyznawaniu premii w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Jarosława Sachajko informuję, że pomoc finansowa dla młodych rolników, jak każda pomoc współfinansowana przez Unię Europejską ze środków II filara Wspólnej Polityki Rolnej, powinna być odpowiednio ukierunkowana. **Oznacza to skierowanie pomocy do grupy docelowej, zdefiniowanej przez konkretne warunki przyznawania i wypłaty tej pomocy.** Odpowiednie ukierunkowanie pomocy pozwala nie tylko osiągnąć cele danego instrumentu wsparcia, ale także pogodzić zainteresowanie potencjalnych beneficjentów uzyskaniem wsparcia w ramach tego instrumentu z wysokością środków finansowych przeznaczonych na jego realizację.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia 2021/2115 (1) państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników na warunkach określonych w przepisach tego rozporządzenia i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia celu szczegółowego dotyczącego przyciągnięcia i utrzymania młodych rolników.

Warunki przyznania i wypłaty pomocy w ramach interwencji „Premie dla młodych rolników” są więc określone w PS WPR 2023–2027 (2) na podstawie prawa UE,

analizy SWOT i oceny ex-ante, konsultacji publicznych, uzgodnień międzyresortowych, negocjacji z Komisją Europejską oraz doświadczeń z wdrażania tego instrumentu wsparcia w poprzednich okresach programowania.

Ze względu na to, że państwa członkowskie mają obowiązek zapobiegać tworzeniu sztucznych warunków do uzyskania wsparcia, a dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej w Polsce są gospodarstwa rodzinne, w interwencji „Premie dla młodych rolników”:

- **niektóre z kryteriów przyznawania pomocy dotyczą także małżonka wnioskodawcy;**
- **premia dla młodych rolników może być przyznana jednemu z małżonków.**

Dzięki temu zapewniony jest **równy dostęp to premii dla młodych rolników**, gdyż przy ograniczonym budżecie interwencji do **jednego gospodarstwa kierowana jest jedna premia dla młodych rolników** (jedna premia na gospodarstwo). Po drugie, również **ze względu na ograniczony budżet interwencji, przysługuje jedna premia na małżeństwo**. Nie oznacza to jednak, że drugi z małżonków nie może ubiegać się o inne formy pomocy.

W ten sposób zapobiega się także sytuacjom, w których rolnik nie spełniający kryteriów przyznania pomocy dla młodych rolników (np. mający powyżej 40 lat, nie posiadający kwalifikacji rolniczych lub prowadzący gospodarstwo dłużej niż przez maksymalny okres) „przekazuje” prowadzenie gospodarstwa młodszemu małżonkowi, spełniającemu te kryteria, wyłącznie w celu uzyskania wsparcia.

Powyższe założenia zostały odzwierciedlone w PS WPR 2023–2027, zgodnie z którym beneficjent prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie jako jedyny kierujący. W przypadku małżonków premię może otrzymać tylko jedno z nich, niezależnie od tego, czy prowadzą wspólne gospodarstwo, czy odrębne gospodarstwa.

Wsparcia nie przyznaje się również, jeżeli małżonek młodego rolnika:

- otrzymał premię dla młodych rolników w ramach PROW 2014-2020 (3) lub wsparcie na ułatwienie startu młodym rolnikom w ramach PROW 2007-2013 (4) lub SPO 2004-2006 (5) lub

– rozpoczął prowadzenie działalności rolniczej (w gospodarstwie rolnym) wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia przez młodego rolnika wniosku o przyznanie pomocy.

Powyższe zapisy PS WPR 2023–2027 zostały następnie odzwierciedlone w wytycznych szczegółowych dla „Premii dla młodych rolników” (6) oraz regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy w omawianej interwencji.

Podobne warunki przyznawania pomocy dotyczące małżonka młodego rolnika obowiązywały w poprzednich edycjach wsparcia dla młodych rolników w postaci premii. W każdym z programów rozwoju obszarów wiejskich pomoc finansowa w postaci premii była przyznawana jednemu z małżonków. Ponadto, drugi z małżonków nie mógł uzyskać wcześniej takiej pomocy ani prowadzić działalności rolniczej w gospodarstwie dłużej niż przez maksymalny okres.

W interwencji „Premie dla młodych rolników” **PS WPR 2023–2027** (beneficjent powinien prowadzić działalność rolniczą w gospodarstwie jako jedyny kierujący, a użytki rolne (UR) wchodzące w skład gospodarstwa powinny stanowić przedmiot jego wyłącznej własności lub wyłącznego posiadania (np. dzierżawy). Wyjątkiem są UR będące przedmiotem małżeńskiej wspólności majątkowej lub wspólnego z małżonkiem posiadania. **Nie jest zatem wykluczone prowadzenie gospodarstwa przez beneficjenta wspólnie z małżonkiem.** Dotyczy to zarówno małżeństw sakramentalnych, jak i cywilnych.

Podczas oceny, czy wniosek spełnia kryteria opisane powyżej, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) **bierze pod uwagę stan faktyczny istniejący w dniu przyznania pomocy dla młodych rolników** (tj. w dniu podpisania umowy o przyznaniu pomocy w ramach interwencji „Premie dla młodych rolników” pomiędzy beneficjentem a ARiMR). Jeśli stan cywilny beneficjenta lub beneficjentki ulegnie zmianie w późniejszym okresie, to fakt ten pozostaje bez wpływu na przyznanie oraz wypłatę pomocy, o ile beneficjent realizuje zobowiązania, w tym obowiązek zgodnego z założeniami biznesplanu prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący co najmniej przez okres 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Odnosząc się do pytania **dotyczącego skali problemu**, informuję, że MRiRW i ARiMR nie monitorują liczby osób, które zrezygnowały z zawarcia związku małżeńskiego w celu uzyskania premii dla młodych rolników. Niezależnie od tego informuję, że nie miały miejsca zwroty pomocy związanych z zawarciem, po przyznaniu pomocy, związku małżeńskiego, gdyż warunki dotyczące małżonka młodego rolnika, jak wspomniano wyżej, są oceniane na etapie przyznania pomocy, a nie na etapie wypłaty pierwszej i drugiej raty pomocy czy na etapie realizacji zobowiązań w okresie związania celem.

Odpowiadając na pytanie „**Czy zawarcie ślubu Kościele katolickim, bez skutków cywilnych, mogłoby umożliwić przyznanie pomocy młodym rolnikom, prowadzącym dwa odrębne gospodarstwa?**” przekazuję następujące informacje.

Zawarcie małżeństwa zgodnie z prawem polskim reguluje Kodeks rodzinny i opiekuńczy (7). W myśl przepisów tego Kodeksu, małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wstępują ze sobą w związek małżeński. Małżeństwo zostaje zawarte również wtedy, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego, oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu i kierownik urzędu stanu cywilnego sporządzi następnie akt małżeństwa na podstawie zaświadczenia sporządzonego przez tego duchownego, i przekazanego przezeń do tego urzędu przed upływem 5 dni od zawarcia małżeństwa (8).

Na podstawie Konkordatu zawartego między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską (9), od chwili zawarcia małżeństwo kanoniczne wywołuje takie skutki, jakie pociąga za sobą zawarcie małżeństwa zgodnie z prawem polskim, jeżeli: między nupturientami nie istnieją przeszkody wynikające z prawa polskiego, złożą oni przy zawieraniu małżeństwa zgodne oświadczenie woli dotyczące wywarcia takich skutków i zawarcie małżeństwa zostało wpisane w aktach stanu cywilnego na wniosek przekazany urzędowi stanu cywilnego w ciągu 5 dni od zawarcia małżeństwa, przy czym termin ten ulega przedłużeniu, jeżeli nie został dotrzymany z powodu siły wyższej, do czasu ustania tej przyczyny.

Ponadto, w ustawie o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (10) zawarto postanowienie, że małżeństwo zawarte w formie przewidzianej przez prawo kanoniczne wywiera takie skutki, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, jeżeli zostały spełnione wymagania określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Dopóki nie zostaną więc spełnione wszystkie przesłanki określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, dopóty oświadczenia woli nupturientów nie wywołują skutków prawnych w zakresie prawa cywilnego. Sporządzenie aktu małżeństwa jest niezbędną przesłanką zawarcia małżeństwa w formie wyznaniowej, podlegającego prawu polskiemu, zwłaszcza że jego sporządzenie następuje na podstawie zaświadczenia kierownika urzędu stanu cywilnego o nieistnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz przekazanego w określonym terminie przez duchownego zaświadczenia o zawarciu małżeństwa wyznaniowego ze skutkami cywilnymi.

Dlatego warunki przyznania pomocy **dotyczące małżonka mają zastosowanie w przypadku młodego rolnika, który zawarł małżeństwo zgodnie z prawem polskim.**

Należy podkreślić, że **budżet interwencji „Premie dla młodych rolników” PS WPR 2023–2027 jest adekwatny do zainteresowania uzyskaniem tej formy wsparcia.** Pula środków finansowych przeznaczonych na realizację interwencji pozwala na przyznanie pomocy 12 750 beneficjentom. Średnio w ramach każdego z czterech naborów wniosków o przyznanie pomocy w latach 2023–2026 można przyznać ok. 3 200 premii.

Zgodnie z danymi ARiMR, w ramach naboru przeprowadzonego w 2024 r. i 2023 złożono odpowiednio 3 005 oraz 3 918 wniosków o przyznanie pomocy. W sumie osoby zainteresowane uzyskaniem tej formy wsparcia złożyły już 6 923 wniosków o przyznanie pomocy w ramach interwencji „Premie dla młodych rolników” PS WPR 2023–2027. Dla porównania, w ramach operacji typu „Premie dla młodych rolników” PROW 2014–2020 w latach 2015–2022 młodzi rolnicy składali rocznie średnio 4 455 wniosków o przyznanie pomocy. W PROW 2014–2020 większy był jednak budżet tego instrumentu wsparcia.

Ze względu na ograniczony budżet interwencji na tym etapie wdrażania PS WPR 2023–2027 **nie przewiduje się rezygnacji z zasady, że przysługuje jedna premia na małżeństwo. Nie przewiduje się także zmian warunków dotyczących małżonka młodego rolnika**, polegających na wykluczeniu z możliwości uzyskania wsparcia przez osobę, której małżonek skorzystał wcześniej z premii dla młodych rolników lub prowadził działalność rolniczą w gospodarstwie dłużej niż przez maksymalny okres.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1)
- (2) Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027
- (3) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
- (4) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013
- (5) Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006”
- (6) Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.11 Premie dla młodych rolników
- (7) Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (Dz.U. z 2020 r. poz.1359, z późn. zm.)
- (8) art. 87 ustawy z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2022 r., poz. 1681, z późn. zm.)
- (9) art. 10 Konkordatu zawartego między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz.U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318, z późn. zm.)
- (10) art. 15a ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2019 r., poz.1347, z późn. zm.)